

PAPER DETAILS

TITLE: TÜRK BASININDA YERLESİK SİDDET: 3. SAYFA HABERLERİNE İLİSKİN BİR TARTISMA

AUTHORS: Nur Esra Atmaca

PAGES: 684-706

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3330088>

TÜRK BASININDA YERLEŞİK ŞİDDET: 3. SAYFA HABERLERİNE İLİŞKİN BİR TARTIŞMA

Nur Esra ATMACA*

Öz

Polis, adliye, cinayet, kaza gibi şiddet içerikli haberler Türkiye’de uzun yıllardır günlük gazetelerin 3. sayfasında yayımlanmaktadır. Dolayısıyla “3. Sayfa”, yazılı basında bir haber kategorisinin, bulunduğu sayfa adıyla özdeşliği tek örnek olarak gazetelerde yerleşik bir şiddet sayfası konumundadır. Bugüne kadar konuyu bu bağlamda ele alan bir akademik çalışma yapılmamıştır. Bu önemle çalışmada öncelikle medya ve şiddet olgusu ele alınmış; medyanın şiddeti nasıl alımladığı ve farklı mecralarda şiddetin yeri üzerinde durulmuştur. Ardından, 3. sayfa haberciliği özelinde konunun profesyonelleriyle bir tartışma ortamı yaratılması faydalı görülmüştür. Bu kapsamda yazılı basında şiddetin yerleşik bir alanı olarak 3. sayfa haberciliği, hem haber seçimleri hem de medya ve şiddet olgusu üzerinden profesyonel gazetecilerin değerlendirmeleriyle ele alınmıştır. Çalışmaya Akşam, Hürriyet, Posta, Takvim, Türkiye ve Yeni Birlik gazetelerinin yazı işleri müdürleri ve haber müdürleri katılmıştır. Böylece, şiddet haberlerinin topluma sunumunun bizzat gazeteciler tarafından irdelenmesi sağlanmıştır. Çalışmadan elde edilecek sonuçların hem gazetecilik hem de medya okuryazarlığı bağlamında önemli aktarımlar olması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 3. Sayfa Haberleri, Şiddet Haberleri, Medya ve Şiddet, Gazetecilik, Gazeteler ve Şiddet.

SETTLED VIOLENCE IN THE TURKISH PRESS: A DISCUSSION ON PAGE 3 NEWS

Abstract

News related to violence such as police reports, judiciary cases, crimes, and accidents have been published on the third page of daily newspapers in Türkiye for many years. As a result, the “3rd Page” has become a recognized category of news that is synonymous with its page name, establishing itself as a violence section in newspapers. To date, there has been no academic work addressing this topic in this context. In this study, the phenomenon of media and violence was first examined, focusing on how the media perceives violence and the role of violence in different channels. Subsequently, it was considered beneficial to create a discussion environment with professionals regarding 3rd page journalism specifically. In this

* Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Topkapı Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Yeni Medya ve İletişim Bölümü, nuresraatmaca@topkapi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3731-5642>

context, 3rd page journalism, which is an established area of violence in print media, was analyzed through the evaluations of professional journalists both in terms of news selections and the phenomenon of media and violence. The study included the participation of the editors-in-chief and news directors of *Akşam*, *Hürriyet*, *Posta*, *Takvim*, *Türkiye*, and *Yeni Birlik* newspapers. Thus, the presentation of violence news to the public was examined by the journalists themselves. The study aimed to provide significant insights for both journalism and media literacy.

Keywords: Page 3 News, Violence News, Media and Violence, Journalism, Newspapers and Violence.

Giriş

Medyada şiddetin sunumu başlı başına bir tartışma konusudur. Medyanın alıcı kitle üzerindeki etkisinin yüzyıla ulaşan araştırma geçmişinde sunulan modeller temel olarak medyanın etkisiz olmadığı sonucunun altını çizmiştir; bu konu, medyasız bir yaşam düşünülemediği içindir ki, daha çok araştırmayı kaldıracak potansiyele sahiptir. Özellikle de şiddet içeriklerinin toplum üzerindeki etkileri; “şiddete karşı duyarsızlaştırması”, “şiddeti normalleştirilmesi” üzerinde durulmaktadır. Medyanın şiddet temelinde yarattığı tüm sonuçlara, en eski kitle iletişim aracı olan günlük gazetelerle yaklaşık 300 yıllık katkısı olduğunu dikkate alarak başlamak gerekmektedir. Eski adıyla kitle iletişim araçları, zaman içindeki çeşitlenmeyle medyaya evrilen yapının yaklaşık 300 yıllık tarihini toplumların tarihinden ayırmanın imkansızlığı üzerinde düşünüldüğünde; medya, şiddet ve toplum ilişkisinde çerçevenin daha geniş tutulması gerektiği sonucuna varılabilir. Medya ve toplum dinamikleri tarihsel süreçte, eş zamanlı ve iç içe ilerlerken bu çalışma kapsamında özellikle Türk yazılı basınında şiddet haberleri üzerine odaklanılmıştır.

Nihayetinde gazeteler birer endüstriyel üründür ve kendi tüketicisini çekmek için yöntemler kullanması kaçınılmaz bir gerçektir. Dolayısıyla yazılı basında şiddet haberlerinin nasıl sunulduğu ve medyanın şiddete yaklaşımına gazetecilerin nasıl eleştiriler getireceği önemlidir. Medyanın insanları suça teşvik edip etmediği üzerinde tartışılan konulardandır. Ancak yazılı basında mesleki etik mekanizmasının özdenetim ilkesi doğrultusunda, kendi içindeki etik tartışmaların dışarıdan gelen yorumlarla karşılaştırıldığında daha etkili olduğunu söylemek gerekir. Bu durumun belki de en dikkat çeken örneği 7 Ekim 2011 tarihli Habertürk gazetesinin, fotoğrafını mozaiklemeden yayımladığı bir kadın cinayeti haberidir. Gazetenin sürmanşetten verdiği haber fotoğrafında Şefika Etik sırtına saplanmış bıçakla görülmektedir. Fotoğrafın bu kullanımı gazeteciler tarafından da eleştirilmiş ve Basın Meslek

İlkeleri'nin ihlal edildiği gerekçesiyle Basın Konseyi tarafından kınanmıştır (Cumhuriyet, 2011; Akşam, 2011; Medyarakar, 2011)¹.

Profesyonel gazetecilerin, içinde bulunduğu topluma karşı mesleki sorumluluklarını, Basın Meslek İlkeleri çerçevesinde sürdürmeleri hayati önem taşımaktadır. Bu önemle çalışmada, Türk yazılı basınında şiddetin yerleşik bir alanı olarak üçüncü sayfa haberciliği, hem haber seçimleri hem de medya ve şiddet olgusu üzerinden profesyonel gazetecilerin değerlendirmeleriyle ele alınmıştır. Çalışmaya Akşam, Hürriyet, Posta, Türkiye, Takvim ve Yeni Birlik gazetelerinin yazı işleri müdürleri ve haber müdürleri katılım sağlamıştır. Böylece, şiddet haberlerinin topluma sunumu bizzat gazeteciler tarafından irdelenmiştir. Bu bağlamda çalışmadan elde edilecek sonuçların hem gazetecilik hem de medya okuryazarlığı bağlamında önemli aktarımlar olması amaçlanmıştır.

1. ŞİDDETİN KULLANIMI VE MEDYA

Şiddet olgusu canlılarla var olan, dolayısıyla hayata içkin bir olgudur. Trend, şiddetin hikâye anlatımındaki yerine işaret etmiştir: “Mısır, Sümer, Minos ve Babil halklarının tümü şiddet olaylarını resmetmiştir. Bu, Eski Mısır'ın 3,000 yıl önce yazılan klasik eserlerinde de aynıdır. Hepsi anlatımlarını geliştirmek için şiddete güvenir.” (2008, s. 21-22). Han ise, şiddetin kılıktan kılığa giren bir oyuncu olduğunu söyler:

“Günümüzde aşıkârlıktan mahremiyete, cephesel karşılaşmadan viral bulaşmaya, kaba güçten medyatige, fiziksellikten ruhsallığa, olumsuzdan olumluya kayıyor ve derinin altına, satır aralarına, kılcal damarlara ve sinir uçlarına doğru geri çekiliyor - öyle ki tamamen ortadan kaybolduğu yanılmasına kapılabiliyoruz. Karşıtı özgürlükle örtüştüğü anda ise, iyice görünmez hale geliyor.” (2017, s. 9).

Eğlencede şiddet, medeniyetin kendisi kadar eskidir. Romalılar, Hristiyanların aç aslanlarla savaşmasını izlemekten zevk alıyorlardı. Antik Yunanlılardan Shakespeare'e ve Andrew Lloyd Webber'e kadar dramatik tiyatro her zaman kıskançlık, intikam ve şiddetle dolu olmuştur. Ancak, yirminci yüzyıldaki kitle iletişim araçları patlamasına kadar, ağır dozda şiddet herkese açık hale getirilmemiştir (Lindsey vd., 2014, s. 1).

Şiddet olgusunu medyanın nasıl alımladığını ele almak için farklı medya mecralarında şiddetin yerini göz önüne çıkarmak gerekir. Zaman içinde kitle iletişim araçları yeni mecralarla çeşitlendikçe, şiddetin

¹ Habertürk Genel Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı o günlerde yazdığı bir köşe yazısında “Annemin fotoğrafı olsa yine basardım” demişti. Sekiz yıl sonra söz konusu haberi aynı şekilde yayınlayıp yayınlamayacağı sorulduğunda Altaylı, “Ben bu haberi kadın cinayetlerine dikkat çekmek için yaptığımı defalarca kez söyledim. Ama bugün aynı haber yazı işlerinde nasıl bir hava oluşturur, bilmiyorum. O yüzden bugün yapar mıydım, bilemiyorum” demiştir (Suat, 2019).

sunulabileceği yeni ortamlar doğmuştur. Böylece şiddet gazeteden sonra televizyonda, dijital oyunlarda, internet ortamında daha çok üretilmeye başlanmış; günlük yaşamın vazgeçilmezi olarak insanların her an her yerde karşısına çıkarak, adeta şiddetle kuşatılmış bir dünya yaratılmıştır.

19. yy.'da fotoğraf makinesinin icadının ardından hareketli filmlere geçildiğinde, ilk filmlerin içeriğinde de şiddet kendini göstermiştir. Önce Edison 30 saniyelik kafa kesme klibi olan Kinetoskop filmi *The Execution of Mary, Queen of Scots* (1895) ile yeni teknolojiyi sergiler. Bir boks maçı filmi olan *The Corbett-Fitzsimmons Fight* (1896) ise medyada şiddetin tartışıldığı ilk filmlerden biri olur. Bu duyarlılık 1912'de ödüllü dövüşlerin filmlerde gösterilmesi konusunda yasak getirilmesine yol açar (Trend, 2008, s. 24).

Medya olmasa toplumlar ne bu düzeyde bir şiddetten haberdar olacaklar ne de bu yoğunlukta bir şiddet içeriğini alımlamak zorunda kalacaklardı. Dolayısıyla medyadaki şiddet içeriğinin saldırganlığı artırma riski; şiddetin normalleştirilmesi ve şiddet içeriğinin ona maruz kalanlar üzerindeki etkileri, üzerinde çok çalışılan konular haline geldi.

Trend, medyada şiddet sorusunun kısmen çözümsüz kaldığını savunurken yeni sorular sorar:

“.... çoğu insan, bir polisiye program, korku filmi ya da video oyunundaki şiddet içerikli bir görüntüyü hatırlamakta zorlanmaz. Ama medyada şiddet yalnızca fiziksel zararın tasviri midir? Saldırgan ve kasti olması mı gerekir? Peki ya kazalar ve doğal felaketler? Psikolojik işkence de sayılır mı? Ya sözlü ya da zımni şiddet? Şiddetin dereceleri var mıdır? İzleyiciler için, haklı gösterilen şiddet, keyfi şiddet türlerinden daha mı iyidir? Peki ya mizahi şiddet? Spor? Ya şiddet içerikli belgeseller? Ya da gece haberleri? Sorunun bir kısmı şiddet betimlemelerinin kültürümüze yerleşmiş olmasıdır. Şiddet, yüzyıllardır, hikâye anlatımının önemli bir unsurudur ve şiddet temaları birçok ulusun mitolojisinde, edebiyat ve sanat şaheserlerinde, folklor ve masallarında, opera ve tiyatrolarında bulunmaktadır. Kitab-ı Mukaddes ve Kuran gibi dini metinler ahlaki dersler vermek ve insanların birbirlerini sevmeleri gerektiğini öğretmek için şiddet içeren olayları kullanmaktadır. Masallar çocukları yetişkinlerin söylediği gibi davranmadıkları takdirde karşılaşacakları şiddet dolu sonuçlar konusunda uyarır. Muazzam tablolar ve anıtlar, insanlık tarihini şiddet tasvirleriyle kaydeder.” (2008, s. 10).

Baudrillard'a göre ise kitle iletişim araçları kitleleri büyülerken, bir yandan da kitleler, kitle iletişim araçlarını yönlendirmekte ve istedikleri gösteri için zorlamaktadır. Dolayısıyla bu karşılıklı ve içi içe geçmiş bir süreçtir. Bu noktada bir ayrım yapabilmek mümkün görünmemektedir (Kurttaş, 2018, s. 2021). Medyanın etkisi ve toplumdaki şiddetle ilgili doğru soruların nadiren sorulduğunu söyleyen Halloran şu soruyu sorar: “Medyanın toplumumuzdaki hüsrana ve -bunun aracılığıyla- saldırganlığa ve şiddete

herhangi bir katkısı varsa, ne olur?” (1978, s. 820 -821). İçinde şiddet olmayan bir medya içeriğinin mümkün olmadığı bu zamanda, Halloran’ın sorusu doğrultusunda çok sayıda çalışma yapılmıştır. Şiddet içeren medyanın saldırganlık üzerindeki etkilerine ilişkin 51 binden fazla katılımcıyı içeren 280’den fazla bağımsız test yapıldığına dikkat çeken Gentile ve Anderson, bu çalışmaların büyük çoğunluğunun televizyon ve sinema üzerine odaklandığını belirtmiştir; meta analizler çok fazla şiddet içerikli eğlence izlemenin dört ana etkisini göstermiştir. Bu etkiler saldırgan etkisi, kurban etkisi, seyirci etkisi ve iştah etkisi olarak adlandırılmıştır (2003, s. 133-134).

1960 ortalarında “Kültürel Göstergeler” araştırma projesine başlayan George Gerbner ise, televizyon izlemenin izleyicilerin yaşam hakkındaki düşünceleri üzerindeki etkisini araştırmıştır. Buna göre televizyonun etkisi uzun dönemlidir ve bu “ekme kuramı” olarak adlandırmıştır; “Çok fazla televizyon izlemenin gerçek hayattan çok televizyon programlarındaki dünya ile tutarlı tutumlar ektiği düşünülür. Televizyon izlemek doğrudan şiddet davranışına sebep olmaksızın dünyadaki şiddet hakkında insan zihnini biçimlendirebilir.” (Yaylagül, 2013, s. 74). Burada medya etkisini örneklemek için gündem belirleme kuramıyla bir benzerlik kurulabilir; medyanın insanların ne düşüneceğini değil, ne hakkında düşüneceğini etkilemesi gibi, yoğun şiddet içerikleri de insanların daha endişeli hale gelmesine neden olabilir. George Gerbner bu etkiyi “acımasız dünya sendromu” olarak tanımlamıştır.

Gebner’in modeli Özer tarafından lise öğrencileri üzerinde yapılan bir saha araştırmasıyla test edilmiştir. Araştırmanın temel amacı, insanların tehlikeli dünya algılamaları ve kişisel güvensizlik duyumsamalarının şiddet yoğun yerlerde yaşamaya mı yoksa televizyonun onlar üzerindeki rolüne mi bağlı olduğunun ortaya çıkartılmasıdır. “Araştırmanın sonucu, George Gerbner’in önermelerini doğrulanmıştır. Başka bir açımla söylendiğinde, televizyonun şiddet görüntüleri şiddet yoğun yerlerde yaşayanlar üzerinde çifte etkide (double dose) bulunmaktadır. Bu yörelerde yaşayanlar üzerinde ‘tavan etkiye’ sahip olmaktadır.” (Özer, 2005, s. 157).

Şiddetin medya tarafından tasviri, medya şiddetinin doğası ve kapsamı ülkeden ülkeye farklılık gösterse de, açıkça belirli sosyal işlevlere hizmet eder. Finlandiyalı akademisyen Veikko Pietilä, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği’ndeki televizyon şiddetini karşılaştırırken, iki ülkede şiddetin farklı bağlamlarda sunulduğunu ve farklı işlevlere hizmet ettiğini anlatmıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nde ana amaçlardan biri, heyecan yaratmak ve kâr elde etmek zorunda olunan kıyasıya rekabetin olduğu bir sistemde bir izleyici kitlesini çekmek ve elde tutmaktır. Pietilä’ya göre Sovyetler Birliği’nde amaçlar daha çok propaganda ve eğitim amaçlıdır (Halloran, 1978, s. 31).

Yapılan çalışmalar televizyon ve filmlerdeki şiddet içerikli görüntülerin özellikle çocuklar üzerinde zararlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Çocukların video oyunları oynadıkları sürenin artması ve birçok çocuğun şiddet içeren video oyunları oynamayı tercih etmesi göz önüne alındığında,

araştırmacılar şiddet içeren video oyunlarının benzer etkileri olup olmadığını da araştırmaya başlamışlardır (Gentile & Anderson, 2003, s. 133-134). Bu noktada söz konusu oyunların tarihçesine de bakmak gerekir. Video oyunları ilk ortaya çıktığında, basit ve görünüşe göre zararsızdı. 1970'lerde Atari, masa tenisi oyununun basit bir video versiyonu olan Pong adlı bir oyunu tanıttı. 1980'lerde Pac-Man gibi atari oyunları baskın hale geldi. 1990'larda video oyunlarının yüzü dramatik olarak değişti. 1993'ün en popüler video oyunu Mortal Kombat'tı. Anderson ve Dill, şiddet içeren video oyunlarının çocukların gerçekte olduğundan daha fazla şiddet algılamasına ve sorunlarını saldırgan yöntemlerle çözülmeye ittiğine dikkat çekmiştir (2000, s. 775). Literatürde, oyunlardaki şiddet içeriğinin çocuk ve ergenler üzerinde psikolojik etkilerine ilişkin çok sayıda çalışma mevcuttur; çalışmalar şiddet içeren ve içermeyen oyunlar arasındaki etki farkını ortaya koymaktadır.

Bu sonuçların gerçek hayata yansımaları ise haberlerle karşımıza çıkmaktadır. Mavi Balina oyunu nedeniyle dünyanın birçok bölgesinde çocuk ve gençler arasında gerçekleşen intiharların sayısı bilinmemektedir (BBC, 2017). Dolayısıyla şiddet içerikli medyanın özellikle çocuk ve ergenler üzerindeki olumsuz etkisi dikkate alınması gereken bir sonuçtur.

Şiddet içeriği teknolojinin sağladığı etkileyici görsellikle medya holdingleri için tüm piyasalarda rahatça satılan, ucuz ve vazgeçilmez bir ürün konumundadır. Ayrıca dijital oyunlar interaktif özelliği ile “öğretici makineler” olarak diğer mecralardan daha etkili görülmektedir (Trend, 2008, s. 16-17). Diğer taraftan, şiddet içeren medyaya maruz kalmanın acı çeken insanlara sunulan yardımı azalttığı hipotezi Bushman ve Anderson tarafından iki çalışma ile test edilmiştir. Çalışmalar, şiddet içeren medyaya maruz kalmanın, yardım etme davranışını yardım ve duyarsızlaştırma teorilerinin öngördüğü şekilde azaltabileceğini açıkça göstermektedir. Medya şiddetine maruz kalan insanlar, başkalarının acı ve ıstırabı karşısında “rahatça uyusur” ve sonuç olarak daha az yardımcı olurlar (2009, s. 277). Dolayısıyla medyada sunulan şiddet içeriklerinin etkisizliğinden söz edilmez. Tüm bunların yanı sıra çeşitli alan araştırmaları ışığında, insanların medyadan oldukça kişiselleşmiş yollarla etkilendikleri; şiddet içerikli medyayla şiddet seven insanların daha bütünsel düşünölmeye başlandığı bilinmektedir (Trend, 2008, s. 8).

2. YAZILI BASINDA ŞİDDET HABERLERİ

Matbaanın icadıyla şiddet içeriği daha hızlı çoğalmaya ve yayılmaya başlamıştır. Fotoğraf makinesinin icadı ise habere kanıt niteliği kazandıran bir unsurun eklenmesi açısından başlı başına önem taşır. Haber fotoğrafçılığının 1855 Kırım Savaşı'nda İngiltere Prensi Albert tarafından Kırım'a gönderilen Roger Fenton'la başladığı kabul edilir:

“Görevi savaş fotoğrafı - ölüleri ya da yaralıları değil. İngilizler, İngiliz ordusunu en iyi halinde gösteren fotoğraflarla, gazete hikâyelerinde çıkan korkunç savaş

haberlerinin önüne geçmek istiyorlardı. Bu yüzden Fenton'un orduya girmesine izin verildi ve Fenton çoğunlukla askerlerin muharebeye hazırlık fotoğraflarını çekti. Fakat asla savaşın kendisini fotoğraflamadı.” (Trend, 2008, s. 107).

Bugünün haber medyasına baktığımızda şiddet içeriği görsel ve işitsel yoğunluğu ile dikkat çekmektedir. Nitekim, şiddet olaylarının haberleştirilmesinde, olumsuzluk bir haber değeri kriteri olarak öne çıkar. Haber medyası her gün yeni içeriklerle insanlara ulaşmak zorundadır ve bu ihtiyaç hayattaki her türden şiddet içeriği (kaza, cinayet, doğal felaket vb.) ile kolaylıkla giderilir. Yaşanan herhangi bir şiddet olayını, insanların merak duygusuyla olay yerinde durup izlemesi de şiddete yönelik ilgiyi açıkça ortaya koymaktadır.

Girgin, gazetecinin temel görevinin, toplumun dünyanın gerçek (!) yüzünü görüp öğrenme gereksinimini dengelemek olduğunu söylerken, bu denge de meslek etik'i ilkeleri çerçevesinde “bilgi aktarma ve örnek olma” ölçütlerinin özenle değerlendirilerek kurulması gerektiğinin altını çizer. Bu çerçevede gazetecinin temel görevi, kendi kendilerini özgürce yönetebilmeleri amacıyla bireylere gereksinim duydukları bilgiyi sunmaktır (2014, s. 148).

Şiddet içerikli haberlerin geçmişine baktığımızda, “Amerika Birleşik Devletleri'nde halkın şiddet suçu hikâyelerine olan açlığını gidermek için ilk kez 1833'de basılan The National Police Gazette (Ulusal Polis Gazetesi) ortaya çıkar.” (Trend, 2008, s. 23). Türkiye’de ise günlük gazetelerde şiddet haberlerine yıllardır süregelen bir uygulama ile gazetelerin 3. sayfalarında yer verilmektedir. Tarihsel süreçte gazetelerin gösterdiği gelişim ve değişimin yanı sıra, Türkiye’nin çok partili yaşama geçişi ve onu takip eden yıllarda genç demokrasisinin aralıklarla aldığı darbeler basının gelişiminde iz bırakan süreçlerdir. İlk olarak 1948’de Sedat Simavi tarafından çıkarılmaya başlanan Hürriyet gazetesi yazılı basında bir milat olarak dikkat çekmiştir:

“Hürriyet her şeyden önce çok modern bir baskı makinesiyle işe başlamıştır. S. Simavi Hürriyet'in ilk hazırlıklarını yaparken, daha 1946'da Amerika'ya, saatte beş renk üzerinden 44 bin sayı basabilecek bir rotatif ısmarlamıştır... Kazaları, cinayetleri, heyecanlı olayları en canlı resimlerle gösteren hep Hürriyet olmuştur. O zamana kadar ülkedeki bayi örgütünü de bir yana bırakıp kendi öz dağıtım örgütünü kurmuş ve bayilerin kölesi olmaktan kurtulmuştur. 1950'lere doğru Hürriyet'i Türkiye'nin en büyük gazetesi yapan etkenler bunlardır galiba.” (Topuz, 2003, s.187).

Hürriyet gazetesini kardeşi Erol Simavi ile birlikte çıkaran Haldun Simavi Hürriyet'ten ayrılarak, daha çok kişiye hitap edecek yenilikçi bir gazete hedefiyle 1966 yılında Son adlı bir gazete çıkartmıştır. İlginç haberler ve bol resimlerle magazin ağırlıklı bu gazetenin ardından Haldun Simavi 1968’de Günaydın’ı yayımlamaya başlamıştır. İnuğur, Günaydın’ın dönemin en ileri teknolojisinin kullanıldığı ilk günlük renkli gazete olduğuna dikkat

çekmiştir. Dönemin en yüksek tirajlı gazetelerinden biri olan Günaydın, heyecan uyandıran, dehşet verici haberleri ilk sayfada büyük başlıklarla vermeyi ilke olarak benimsemiş, haberleri okuyucu için ilginç hale getirmiştir (İnuğur, 1992, s. 411-413).

Kitle gazeteciliğine geçişle birlikte çeşitlenen gazeteler yayın politikalarını okurun ilgisini çekme hedefiyle belirlemektedir. İspirli, Günaydın'ın basına girişinin, yeni bir gazetecilik tarzını gündeme getirdiğini söylemiştir. Türkiye'de magazin basınının miladı, Günaydın gazetesinin ortaya çıkışı olarak değerlendirilmektedir (İspirli, 2000, s. 51).

Şiddet, iki önemli haber değeri olan olumsuzluk ve ilgi çekicilik kriterini karşılamasıyla haber içeriklerinde her daim özel bir yer edinmiştir; Türk basınında haber sınıflaması içerisinde her haberin kendine ait sayfası olması gibi şiddet haberlerine de genel bir eğilim olarak günlük gazetelerin 3. sayfalarında yer verilmektedir. Yaptığı haber seçimleriyle gündemin belirlenmesini sağlayan medyanın yapısı, ülkeden ülkeye farklılaşmaktadır; basının günümüze gelinceye dek geçirdiği süreçler onun içinde bulunduğu toplumdan ve zamandan bağımsız hareket etmesini mümkün kılmamıştır. Bulunduğu ülkenin ekonomik ve sosyal yapısı içinde karakterize olan basın kuruluşları medyanın ekonomi politikasında sınırlı istisnalar yaratabilmektedir.

Özellikle, 1980 sonrası hızla değişerek basın mülkiyetinin holdingler bünyesinde eklemlenmesi haber içeriğine yön vermiştir. Neoliberalizm etkisinin başlangıç tarihi olan bu yıllar, sadece Türkiye için değil, dünya çapında bir değerler dönüşümünün tarihidir. Sermayenin gücünü artırmak için basını kullanmaya başladığı neoliberal dönem, haberin değeri açısından da bir kırılma noktasıdır (Atmaca, 2019, s. 182). Ancak diğer mecralarla karşılaştırıldığında, yazılı basının şiddet içerikleri üzerinden önemli bir farkına dikkat çekmek gerekir; günlük gazeteler televizyon programları ya da sosyal medya gibi dijital ortamların sahip olmadığı bir kontrol mekanizmasına sahiptir. Medyada şiddet haberlerinin verilmesinde, özellikle yazılı basın düşünüldüğünde bir tartışma ortamının yaratılarak etik bağlılığın sorgulanabildiği, belirli bir denetim sisteminde ilerleyen bir yapıyı ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, günlük gazetelerin 2000'li yıllardan itibaren tiraj düşüşü nedeniyle finansal bir krizle karşı karşıya olduğu da bilinmektedir. Gazete tirajlarındaki düşüş çok boyutlu değerlendirildiğinde; okuyucunun ilgisinin azalmasını sadece haberi internet üzerinde sosyal medyadan ya da farklı haber sayfalarından almayı tercih etmesi ile açıklamak yetersiz kalabilir. Türkiye'de medya mülkiyetinin siyasi iktidarla yakın ilişkiler içinde bulunması –medya patronlarının devletten ihale alması ya da havuz medyası gibi mülkiyetin siyasal iktidarların yönlendirmesiyle oluşturulmuş olması- son yirmi yıldır üstesinden gelinemeyen bir sorun olarak ortadadır. Nitekim medya mülkiyetindeki değişim adım adım gazete içeriklerinin de değişmesine neden olmuştur (Atmaca, 2019). Gazete tirajlarındaki düşüşün dünya genelinde yaşandığını söylemek gerekir, ancak Türkiye'de çok daha dramatik bir tablo

söz konusudur; 2021 verilerine göre gazetelerin yıllık tiraj toplamı 881,2 milyon olmuştur. 2011 yılında gazetelerin yıllık tirajı 2 milyar 130 milyon idi. Bu da son 10 yılda tiraj toplamının yüzde 59 düşmesi anlamına gelmektedir. 2016-2021 yılları arasını kapsayan 5 yılda ise ulusal gazetelerin tirajı yüzde 45 düşmüştür (Euronews, 2022).

Sıradan bir okuyucunun haberin amacı nedir sorusuna verebileceği ilk cevap bilgilendirme olabilir ancak, medyanın, ekonominin yönetiminde bir yapı olduğu unutulmamalıdır. Kendi ekonomik sistemi içinde varlığını sürdürebilmesi için, gazeteler sayfalarını sürekli yeni gelişmelerle doldurma ihtiyacı duymaktadır. Peki medyanın bu ekonomik durumunda şiddet haberlerinin iktisadi bir boyutundan söz edilebilir mi? Özer (2017, s. 5) şiddetin kolay elde edilen ve satan bir içerik olduğu için medyada ön plana çıktığına değinmiştir.

Endüstri, reklamcılar için en çok izleyiciyi toplamak istemektedir. Hedefteki kitle 18- 34 yaş arasındaki insanlardır. Bu grup için en uygun araç ise şiddettir (akt. Özer, 2017, s. 6) Şiddet bir yandan kolay bulunan diğer yandan haber değeri ölçütleri içinde ilgi çekici özelliği ile okuyucuya rahatça satılan bir içeriktir. Bu noktada şiddetin okuyucu üzerindeki etkisine dair medya profesyonellerinin sorumluluğunun üzerinde durmak gereklidir. Ulusal basında günlük gazetelerin 3. sayfaları ağırlıklı olarak şiddet içerikli haberlerin bulunduğu yerdir. Bazı gazetelerde ise şiddet içerikli haberlerin başta ilk sayfa olmak üzere farklı sayfalara dağıtılmış olduğu görülmektedir. İstisnaları olsa da, yazılı basında yaygın bir kullanım olarak 3. sayfada yayımlanan şiddet içerikli (polis-adliye, kaza vb.) haberlerin seçimi ve sunumu; basının şiddet haberlerindeki toplumsal sorumluluğunun gazeteciler tarafından tartışılması konuya perspektif kazandıracaktır.

3. TÜRK BASININDA ŞİDDETİN SUNUMUNA GAZETECİLERİN BAKIŞI

Çalışmaya 15 ulusal gazetenin karar verici pozisyonundaki yazı işleri müdürleri ve haber müdürleri telefon ve elektronik posta ile davet edilmiştir. Bu kapsamda Akşam, Hürriyet², Posta, Türkiye, Takvim ve Yeni Birlik gazetelerinin yazı işleri müdürleri ve haber müdürleri olumlu cevap vererek çalışmaya katılmayı kabul etmişlerdir. Katılımcıların yapılandırılmış sorulara elektronik posta ile verdikleri cevaplar çalışmaya eklenmiştir. Çalışmanın Etik Kurul Onayı, İstanbul Topkapı Üniversitesi'nin 28.07.2023 tarih 2023/08 sayılı toplantısında alınmıştır.

Böylece, yazılı basında şiddet haberlerinin topluma sunumu bizzat gazeteciler tarafından irdelenmiştir. Oluşturulan dokuz soru şunlardır:

1. Üçüncü sayfada haber seçimini nasıl yapıyorsunuz?

² Hürriyet gazetesinden sorularımızı cevaplayan gazeteci anonim kalmak istediği için çalışmada Katılımcı A olarak anılacaktır.

2. Şiddet haberlerinin yazımında sunumunda, dil seçiminde ilgiyi arttırma amacı olduğunu düşünüyor musunuz?
3. Haberde şiddetin anlatımında kelime seçimi açısından bir filtreleme söz konusu mu?
4. Şiddet haberlerinin ağırlıklı olarak tek sayfada sunulması Türk basınında uzun zamandır süregelen bir uygulama. Sizin 3. Sayfa uygulamasına dair kişisel görüşünüz nedir?
5. Şiddet haberlerinin tek sayfada toplanmasının nedeni, amacı nedir?
6. 3. Sayfa uygulamasının okuyucunun dünyayı algılaması açısından olumsuz bir etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
7. Türk yazılı basınında şiddet haberlerinin sunumunda benzerlik söz konusu olduğunu düşünüyor musunuz?
8. Meslek etiği bağlamında şiddet haberlerinin yazımında, kullanılan fotoğraflarla sunumunda göz ardı edilen hususlar var mı?
9. Yakın zamana kadar neredeyse tüm gazetelerde şiddet içerikli haberler 3. sayfada iken bugün bazı gazetelerin 3. sayfalarında şiddet değil, magazin, tarım, kültür-sanat gibi farklı içeriklerle oluşturduğunu görüyoruz. Zaman içinde genel bir eğilimle 3. Sayfa haberciliğinin terk edileceğini düşünüyor musunuz?

Keane, kitle iletişim araçlarıyla medeni toplumlardaki iletişim özgürlüğünün başkalarına yönelik şiddetin eğlenceye dönüşebilmesini yani halkın büyülenme, heyecan ve zevk nesnesi olmasını mümkün kıldığını söyler (2010, s. 141). Ancak Keane medyadan gelen şiddet içeriklerine karşılık yaratılan kamusal alana da dikkat çekmiştir: “Medyada şiddet temasının bunca yoğun işlenmesi, şiddet eylemlerine ve bunlarla başa çıkma çabalarına tanık olunup okuyarak, dinleyerek, seyrederek ve yurttaşlarla konuşarak şiddetsizce izlenen müstakil kamusal alanların gelişmesini destekler.” (2010, s. 259). Bu kamusal alanın yaratılmasında gazetecinin çabası başlıca önem taşımaktadır. Bu minvalde profesyonel gazetecilerin sorulara yanıtları iki başlık altında sunulacaktır: 3. Sayfa İçeriklerinin Oluşturulması ve Yazılı Basında Şiddet Haberleri Üzerine Gazetecilerin Görüşleri.

3. 1. Üçüncü Sayfa İçeriklerinin Oluşturulması

Bugüne kadar yazılı basında şiddet haberlerine yönelik çalışmaların ağırlıklı olarak haber metinleri üzerinden yapıldığı görülmektedir. Haberlerin okuyucu üzerindeki etkisine ilişkin saha çalışmaları ise sınırlıdır. 1935'te Northwestern Üniversitesi Gazetecilik Okulu'ndan Floyd G. Arpan, Amerika çapında bir araştırma yapmıştır. Bu ankette gazeteciler, gardiyanlar, psikologlar, sosyologlar ve emniyet müdürlerinin görüşleri yer almıştır. Dikkat çeken sonuçlar şöyledir: Ankete katılanların % 47'si, suç haberlerinin basılmasının daha fazla suçu kontrol etme işlevi gördüğüne inanıyordu. %13'ü suç haberlerinin basılmasının daha fazla suçu kışkırttığına inanıyordu, % 40'ı kararsızdı, % 71'i mevcut suç haberlerinin halka faydalı olacağına inanıyordu. % 59'u cinsel suçların, çocuk suçlarının, kriminal deliliklerin, ahlaksızlıkların

ve intiharların gazetelerde yer almaması gerektiğini düşünüyordu. Tüm gruplar arasında suç haberlerinin gazetelerden çıkarılmasını onaylayan bir çoğunluğun olmaması ilginçtir (Baker, 1943, s. 464). Medya etkileri üzerine yapılmış bir başka araştırma Florida’da 2.092 yetişkin üzerinde yapılan bir ankete dayanmaktadır. Buna göre, yaş, cinsiyet, ırk, mağdur deneyimi ve diğer suç algıları kontrol edildiğinde; televizyon haberlerini izleme ve radyoda haber dinleme sıklığı Korku ile önemli ölçüde ilişkili çıkarken; Gazeteleri ve haber dergilerini okumak Korku ile ilgisiz çıkmıştır (Chiricos vd., 1997, s. 342).

Bu noktada gazete haberlerinin suça teşvik etme ya da toplumsal bir bilinç geliştirme üzerindeki etkisini arttıran neler olabilir sorusu akla gelmektedir. Habere nasıl ve nerede yer verildiği üzerine daha çok soru sorulması önem kazanmaktadır. Her gazete haber seçimini kendi yayın politikası doğrultusunda belirlemektedir. Bu tarz haberlerin sunumunun neden olabileceği sorunları ele alırken konunun diğer tarafı olarak gazetecilere de kulak vermek gerekmektedir.

Ulusal basında şiddet içerikli haberler istisnaları olsa da yaygın bir uygulama olarak gazetelerin 3. sayfasında yer almaktadır. Batı ülkelerinde ise 3. sayfa yakın zamana kadar tamamen farklı bir içerikle oluşturulmaktaydı; özellikle İngiliz tabloid gazetelerinde magazin ağırlıklı ve üstsüz kadın fotoğraflarının yer aldığı bir sayfa içeriği söz konusuydu. Eleştiriler ve protestolar üzerine 40 yılı aşkın süredir devam eden uygulamaya son verildi (The Guardian, 2019).

Türk basınında gazetelerin sayfa sayısı farklılık göstermektedir. Dolayısıyla ekonomi, dış politika, kültür sanat vb. haberlere her gazetede aynı sayfada yer verilmesi genel bir eğilim değildir (2. sayfadaki magazin haberleri bir istisna olarak gösterilebilir), ancak bulunduğu sayfa ile tanımlanan tek haber kategorisi 3. Sayfa haberleridir. Çalışmaya katılan gazeteciler, 3. Sayfayı, Babıali’nin yazılı olmayan, genel kurallarına dayalı süregelen ve polis-adliye haberlerinin ağırlıklı olarak yer aldığı sayfa olarak ifade etmektedir.

Türkiye Gazetesi Haber Müdürü Fatih Selek 3. Sayfa haberciliğinin Türk basınında değişmez bir kural durumunda olduğunu belirtmektedir:

“İkinci sayfa magazin, üçüncü sayfa asayiş haberleri girer. Sayfaların dağılımı ekonomi, siyaset, dış haberler, kültür, spor diye devam eder. İki haber ajansına abone olan bir gazetenin havuzuna, 24 saatte binden fazla haber düşer. Gazetede bunun ancak onda biri yer bulur. Dolayısıyla devreye seçicilik girer. Her birimin bir sorumlu editörü bulunur. Üçüncü sayfa sorumlusu haberlerini bilir. Polis operasyonları, hırsızlık, gasp, cinayet, soygun, trafik kazası, yangın, tüp patlaması vb. adli olaylar üçüncü sayfa haberidir. Bazen asayiş kaynaklı olduğu halde başka sayfalara da koyabileceğiniz haberler olabilir. Mesela, Ekim ayında Bartın’da bir maden kazası

yaşandı. 42 madenci hayatını kaybetti. Olay grizu patlamasıydı. Fakat haberin unsurları çok fazlaydı. Üçüncü sayfayı tek haberle bitirmek istemediğimiz için arka sayfalara aldık.” (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Yeni Birlik Gazetesi Haber Müdürü Gülay Yücel söz konusu alışkanlığın diğer gazeteler tarafından takip edildiğini söylemektedir:

“...yerleşik bir “uygulama olmaktan ziyade ‘okur alışkanlıklarına’ yönelik bir tercih. Yeni bir gazete yayın hayatına hazırlarken, ‘Türkiye gibi muhafazakâr toplumların alışkanlıklarından kolay kolay vazgeçemedikleri’ göz önünde bulundurulmaktadır. Dolayısıyla yeni olan gazeteler de, eskinin bir tür süregideni olarak ortaya çıkmaktadır. Genel hatlarıyla aynı, ancak farklılıkları ile değişik. Peşi sıra kendinden öncekinin yolundan giden medya organları için ‘Amerika’yı yeniden keşfetmenin manası yok’ anlayışının ürünüdür.” (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Diğer taraftan Posta Gazetesi Haber Müdürü Cem Kerpiççiler Türk basınında askeri darbelerin etkisine dikkat çekmektedir:

“Ülkede 3. sayfa ve magazin haberlerinin artışında 12 Eylül 1980 darbesinin etkisi vardır. Darbenin ardından dişe dokunur haberler yapılamadığı için yapıldığında da medyada yer bulamadığı için bu tür haberlerin sayısı artmıştır. 3. Sayfa haberleri hayatın bir gerçeğidir. Fakat bu haberleri verirken şiddete asla özendirmemek, insan haklarına duyarlı olmak, kadın, çocuk ve aileyi koruyucu davranmak elzem. Hiç yokmuş gibi davranmak daha büyük zarar görmemize neden olur. Görmek ve karar alıcıları çözüm için yönlendirmek de gazeteciliğin kamu görevleri arasındadır. Dördüncü Kuvvet Medya bu özelliğe de haizdir.” (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Ortak görüş ise 3. Sayfa haberciliğinin toplumsal alanda farkındalık yarattığıdır. Akşam Gazetesi Yazı İşleri Müdürü İsmail Bezirci, üçüncü sayfa haberciliği konusunda farklı hassasiyetlerin geliştiğini; olay yeri fotoğraflarının okuyucuyu rahatsız etmeyecek, mağdur fotoğraflarının kişinin kimliğini deşifre etmeyecek şekilde kullanılmaya başlandığını, özellikle kadın, çocuk, hayvan haklarına yönelik farkındalık oluşturularak, hukuki alanda yeni adımlar atılmasını sağladığını vurgulamaktadır (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Haberlerin sayfalara yerleştirilmesi konusunda alışkanlıkların belirleyici olduğu görülmektedir. Türkiye Gazetesi Haber Müdürü Fatih Selek sürece ilişkin tecrübelerini şöyle paylaşmaktadır:

“Bir gazeteyi eline alan kişi ilk sayfadan sonra arka sayfaya bakar. Ardından üçüncü sayfaya geçer. Üçüncü sayfa çok kıymetlidir. Bu yüzden ilan tarifişi iç sayfalardan farklıdır.

Ben şahsen insanın moralini bozan cinayet haberlerinin üçüncü sayfada yer alması taraftarı değilim. Daha arka sayfalara koymayı tercih ederim. Bir dönem okurlarımızdan gelen serzeniş üzerine üçüncü sayfaya eğitim, sağlık gibi soft haberler koymayı denedik. Fakat uzun sürmedi. Bugün elinize hangi gazeteyi alırsanız alın, üçüncü sayfada hep asayiş haberi görürsünüz.” (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Şiddet içerikli haberlerin tek sayfada toplanmasının haberlerin kategorize edilmesiyle ilişkili olduğu anlaşılmaktadır: bu durum aynı haberlerin aynı sayfada toplanması, şiddet haberlerinin tüm gazete yayılmasının önlenmesi ve her bir sayfanın konu farklılığının dikkate alınarak yerleştirilmesi olarak ifade edilmektedir (Akada; Selek; Bezirci, Kişisel görüşme, Aralık 2022). Şiddet haberlerinin nasıl işlediği bu çalışmada ele alınan bir tartışma konusudur. Posta Gazetesi Haber Müdürü Cem Kerpiççiler, sayfayı ölüm, şiddet haberine boğmak yerine ortalarına geldiğinde okuyucunun nefes alması adına yumuşak haberlere yer verdiklerini ve “hayvan sevgisi”ni öne çıkartan bir kimlik taşıdıklarına belirtmektedir (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Çeşitli alan araştırmaları sonucunda, insanların medyadan oldukça kişiselleşmiş yollarla etkilendikleri ve şiddet içerikli medyayla şiddet seven insanların daha bütünsel düşünölmeye başlandığı bilinmektedir (Trend, 2008, s. 8). Türkiye Gazetesi Haber Müdürü Fatih Selek, bu durumu teyid etmektedir:

“Sıra dışı bir vaka yaşıyor, medyada geniş yer buluyor. Akabinde benzer olaylar yaşıyor. Mesela Ankara’da bir barda istek şarkı yüzünden bir cinayet işlendi. İki hafta içinde çok sayıda istek şartı kavgası haberi yapıldı. Kadın cinayetlerini buna örnek gösterebiliriz. Acaba medya haberleştirdiği için mi artıyor, yoksa toplumda vardı da haberi yapıldığı için mi bu tür olaylar mantar gibi patlıyor diye zaman zaman düşündüğümüz oluyor. Bu sorunun kesin cevabını bulmak zor. Fakat şurası bir gerçek: Medya toplumun aynasıdır. Testinin içinde ne varsa dışına o sızıyor.” (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Bugünün medya ortamına bakıldığında “3. Sayfa haberciliğinin okuyucunun dünyayı algılayışı üzerinde olumsuz bir etkisi var mı?” sorusu farklı bir yaklaşımı göz önüne getirmektedir:

“Çok da böyle olduğu söylenebilir mi, tartışmaya açık. Hele hele, şiddeti normalleştiren ‘gündüz kuşağı kadın programları’nın izlenme oranlarındaki şaşırtıcı yükselme göz önüne alındığında. Ya da Psikiyatrist Gülseren Budayıcıoğlu’nun kitaplarından yola çıkan hemen her kanalda yayımlanmakta olan TV dizilerine bakarak. Bu ve benzeri programlar şiddet dilinin yaygınlaşmasında o denli etkili ki, gazeteleri konuşuyor olmak

çok doğru mu düşünmek gerek.” (Yücel, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Ulusal yazılı basında şiddet içerikli haberlere daha az yer veren ya da farklı sayfalara dağıtarak 3. sayfalarını magazin, tarım, kültür-sanat gibi farklı içeriklerle oluşturan gazeteler de olduğunu belirtmiştik. 3. sayfasını kriminal haberlere ayırmayan birkaç gazeteden biri Takvim gazetesidir:

“Biz gazete olarak daha güler yüzlü, asık suratlı bir yayın olmaya çalıştığımız için, en azından şiddet haberlerini gazetenin ön kısmında vermemeye çalışıyoruz. Haber seçimimize gelince; ağırlıklı magazin, kültür sanat vs. gibi içerikleri tercih ediyoruz...” (Akada, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Şiddet haberleriyle özdeşen 3. sayfa içeriklerinin adeta yerleşik bir şiddet sayfası görünümünden çıkması gazetelerin bir anlamda daha az şiddet haberleri içermesi olarak değerlendirilebilir. Diğer taraftan yazılı basında son yılların önemli sorunlarının; pandemide gazete tirajlarının azalması, ardından kağıda gelen zamlarla birçok gazetenin fiyatı artarken sayfa sayısının azaltılması olduğu anlaşılmaktadır.

“3. Sayfadan çıkış biraz zor. Ama olamaz mı, elbette olabilir. Ancak gazetelere yüklenen misyon değişmeli. Sıcak haberi birçok mecrada anlık bulabiliyoruz artık. Biz bir gün önce hazırladığımız gazeteyi ertesi gün okura sunduğumuzda, ülke çoktan başka bir mevzuya geçmiş oluyor. Zaman, ulaşım, etkileşim anlamında dezavantajlı bir konumdayız. Peki bunu nasıl tersine çevireceğiz? Fikirle ve özel haberle. Bugün basılı gazeteler, ister beğenin ister beğenmeyin ülkenin fikri tartışmalarının döndüğü, entelektüel birikimlerin yansıtıldığı mecralar. Ve burada oluşan bakış açısı dijital platformları besleyip yönlendiriyor. Nasıl ki dijitalleşme kitap satışlarını engelleyemediyse, insanların kitaba ihtiyacı bitmediyse gazetelere de bitmeyecektir. Sınırlı da olsa insanlar gazete almaya devam edecektir. Ama bu gazetelerin entelektüel bir mecra olarak konumlanmasıyla mümkündür. Böyle bir konumda 3. Sayfa haberlerine çarpıcı unsurlar barındırmıyorsa çok fazla yer olmayacaktır diye düşünüyorum.” (Selek, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Akşam Gazetesi Yazı İşleri Müdürü İsmail Bezirci de, 3. Sayfa haberciliğinin ideolojik yayın yapan ya da politik gazetelerde daha az görüldüğünü söylemektedir. 3. Sayfa haberciliği anlayışının değişmesi için gazete yönetimlerinin de bakış açılarını değiştirmeleri gerektiği düşüncesi (Akada, Kişisel görüşme, Aralık 2022) bir yana, söz konusu haberlerin sayfası değişse de dikkat çektiği sürece gazetelerde yer bulacağı bilinmektedir.

Yeni Birlik Gazetesi Haber Müdürü Gülay Yücel, önemli bir noktaya dikkat çekerek geçmişte basının okuyucu tercihlerine yönelik çalışmalar yaptığını belirtmiştir:

“Gazeteler okurun ilgiyle yaşarlar. Bütün çabalar da o ilgiyi canlı, diri tutmak içindir. İnsanlar gibidir. Doğar, yaşar, büyürler.. Zaman zaman hastalandıkları da olur, onların ömrünü uzatmak da, doktoruna, yani okuruna bağlıdır. Geçmişte bunun için sık sık, okura dönülür ve sorulurdu, “okur anketi” doğrultusunda da karar verilerek gazetenin daha iyi olması sağlanabilirdi. Bu yöntem artık uygulanmaz oldu. Yerini, dünyadan örneklerle ve deneme yanılma yöntemiyle doğruyu bulma arayışı aldı.” (Kişisel görüşme, Aralık 2022).

3.2. Yazılı Basında Şiddet Haberleri Üzerine Gazetecilerin Görüşleri

Hyde, Gazete Çalışanları için El Kitabı’nda suç haberlerinin yayınlanmasının avantajlarının yanı sıra dezavantajlarını şöyle sıralamıştır: (1) suç haberlerini eğlenceye dönüştürmek; (2) suç haberlerinin önemini sansasyonel hale getirmek veya abartmak; (3) düşük zihniyetli kişiye suç ilginç ve kolay göstermek; (4) gençlere heyecan verici görünmesini sağlamak; (5) kanun görevlilerini ve mahkemeleri yanlış tanıtmak; (6) suçluların kaçmasına yardım etmek; (7) cezayı vurgulamamak; (8) genç ve akli dengesi yerinde olmayanların moralini bozmak. Ancak gazeteleri kınamadan önce, sorunun diğer tarafına bakalım. Editor and Publisher’ın Genel Yayın Yönetmeni Arthur T. Robb’un sorusu da inkar edilemez: Gazeteler suçu haber olarak görmezse, cana ve mala karşı suçlar, çoğu zaman yaptıkları gibi, kamu suç ortaklığını içerirse, toplumun düzenli ve güvenli yaşamı devam edebilir mi? (akt. Baker, 1943, s. 464).

Şiddet haberlerinin yazımında gösterilmesi gereken özene, Posta Gazetesi Haber Müdürü Cem Kerpiççiler mesleğe polis muhabiri olarak başlamış bir gazeteci olarak, kurumların çalışanlarına yatırım yapmalarının önemiyle dikkat çekmektedir. Kerpiççiler, gazetecilerin sürekli eğitimlerden geçirilmelerinin, evrensel gazetecilik kurallarına uymakta azami hassasiyet göstermelerinin önemini vurgulamaktadır.

“Elbette gazeteciler yazdıkları metinlerin okunması için çaba gösterirler. Fakat bu gerçekle oynamak gerçeği değiştirmek olmamalıdır. Hele üçüncü sayfa için ayrı bir paragraf açmak isterim, özellikle bu tür haberlerde asla ‘abartı’ yapılmamalıdır. Kişilerin özel hayatına maksimum saygı gösterilmelidir. Biz Posta gazetesi olarak çoğu zaman haber atlamayı göze alıp şiddeti özendireceğini düşündüğümüz haberlere yer vermemeyi tercih ediyoruz. Özellikle intihar haberleri kamuoyunun bilmesi gerekenler dışında gazetemizde yer bulmuyor. Çünkü intiharların özendirici bir durumu var. Ve biz sorumlu gazetecilik anlayışımız dahilinde buna asla izin vermek sebep olmak istemiyoruz.” (Kerpiççiler, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Diğer taraftan şiddet haberlerinde ilgiyi artırma amacının öne geçebildiği eleştirisi de yapılmaktadır:

“Bu sayfa için temel hedef, bildik genel tarifıyla; haberin araştırılmasından, yazımına insanları rencide etmemeye, haber yüzünden ortaya çıkabilecek mağduriyetleri baştan önlemeye çalışmak olmalıdır. Daha çok tarafların görüşlerine ağırlık verilmelidir. Ancak bir özensizlik halidir ki, medyada uzun bir dönemdir yaygın olarak karşımıza çıkmakta.” (Yücel, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Haberin ilgi çekici şekilde sunulması gazetecilik açısından vazgeçilmezdir. Başlıktan fotoğrafa detaylı bir çalışmanın sonucu olarak okuyucunun habere ilgisini çekmek, haberi satmak olarak da ifade edilmektedir. Ancak bu tutum şiddet içerikli haberlerde ayrı bir özen gerektirmektedir. Diğer taraftan yazılı basın ve internet haberciliği karşılaştırması önemli bir farkı ortaya koymaktadır. Şiddet haberlerinin ele alınışına yönelik etik tartışmada gazeteciler, yazılı basının internet ve televizyon medyasına göre daha kurallı olduğunun altını çizmektedir.

“Biz prensip gereği kanlı görüntüleri vermiyor ve buzluyoruz. Cinsel tacize uğramış insanları ifşa etmiyoruz. Şiddeti detaylı anlatmıyoruz... haber anlamında iyi bir fotoğraf olsa bile yayınlamıyoruz. Bir muhabir arkadaşımız Beykoz’da bir olayın içine düştü. Aracını park edenlerden ücret alan bir değnekçi, kendisine itiraz eden adamı bir döviz bürosunda kısıtararak delik değişik etti. Arkadaşımız güvenlik kamerası kayıtlarını temin etti. Görüntüler çok kanlıydı. Öncelikle bir yurttaş olarak beni çok etkiledi. Tüylerim ürperdi. Yayınlamadık. Fakat görüntü başka meslektaşlarımızın da eline geçti. Televizyonlarda ve internet haber sitelerinde evire çevire verdiler. Hem de sansürsüz. Oysa bu tür görüntüleri yayınlamak insan psikolojisini olumsuz etkileyebilir. Öte yandan fail büyük tepki topladı. Sosyal medyada tepki paylaşımları yapıldı ve adam gözaltına alınıp tutuklandı. Fakat ilk celsede tahliye edildi. Bu karar da tepki toplayınca, tahliyeye itiraz edildi. O görüntüler olmasa belki de hiç tutuklanmayacaktı.” (Selek, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Gazete sayfasında en dikkat çekici öge olarak fotoğrafın kullanımında tüm gazeteler aynı özeni gösteriyor mu? Özellikle Habertürk gazetesinin 2011 tarihinde tartışma yaratan kadın cinayeti haber fotoğrafının ardından yazılı basında daha hassas bir yaklaşım olduğunu söylemek mümkündür.

“Şiddet içeren fotoğraflar söz konusu olduğunda kullanmamaya ya da zorunluysak en azından an az şiddet algısı yaratacak tarzda kullanmaya özen göstermekteyiz. Bu özeni tüm gazeteler gösteriyor mu? Tartışılır.” (Yücel, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Yıllar içinde haber dilinde olumlu anlamda gelişim olduğu ifade edilse de (Katılımcı A, Kişisel görüşme, Aralık 2022) kelime seçiminde gazetelerin tamamı adına yeterli bir filtrelemeden bahsedilememektedir. Basının durumuna ilişkin önemli bir tespit ise medyanın ekonomi politiği perspektifinden muhabir istihdamındaki azalmadır. Birçok yayın kuruluşu sadece haber ajansları üzerinden içeriklerini oluştururken, gazetelerin birbirinin kopyası olması kaçınılmaz olmuştur, dolayısıyla muhabir olmadan fark yaratmak mümkün değildir (Kerpiççiler, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

“Eskiden gazetelerin sahada kendi muhabirleri bulunurdu. Gazete binalarında telsiz odaları vardı. Gece nöbetçi bırakılır, 24 saat dinleme yapılırdı. Polis olay anonsu geçince muhabirler olay yerinde koşardı. Muhabirler birbirine haber atlatmaya çalışır ortaya farklı bir şeyler çıkardı. Fakat alışkanlıklar değişti. Şimdi bir olay yaşandığında, ilk bakılan yer sosyal medya hesapları oluyor. Gazeteler aynı kaynaktan beslendiği için sunum da benzerlik arz ediyor. Herkesin bildiği bir olayı, farklı unsurlar katıp zenginleştirerek veren biraz öne çıkıyor, o kadar. İkinci sebep ise meslekî alışkanlık. Sonuçta haberin değeri de öne çıkan özellikleri belli. İki artı iki dört ediyor.” (Selek, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Akşam Gazetesi Yazı İşleri Müdürü İsmail Bezirci de haberlerin sunumunda genel olarak bir benzerlik olduğunda hemfikir: *“Klişe haline gelmiş başlıklar/ifadeler kullanılıyor, kullanıyoruz maalesef... Gerçi düz haber metninden ziyade öyküleyerek anlatım geliyor son zamanlarda basınımda... Bu durumda haberin sunumuna bir özgünlük kazandırıyor.”* (Bezirci, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Bu benzerliğin bir başka nedeni ise kıran kırana yaşanan dijital - hard copy rekabeti. Daha fazla okura ulaşabilmek için çeşitli yöntemler geliştirilmeye çalışılırken yeni olduğu düşünülen birbirine benzer yöntemlerin geliştirilmesi; bir de ajans ağırlıklı haberler söz konusu iken benzer sunumların ortaya çıkması doğal durum olarak değerlendiriliyor (Yücel, Kişisel görüşme, Aralık 2022).

Sonuç

Basının, demokratik toplumların toplumsal tartışma ortamı; farkındalık ve kamuoyu yaratabilme gibi hayati önem taşıyan gücünün, yine bu gücü kullananların katılabileceği tartışma ortamlarıyla irdelenmesi önemlidir. Nitekim, 6 yaşında bir çocuğa yapılan istismar da, devlet kurumlarına yerleştirilen memurların liyakatsiz davranışları da yine basının toplum adına yerine getirmekle mükellef olduğu dördüncü güç misyonuyla topluma duyurulabilmektedir.

Polis adliye haberlerine yönelik ilgi, temel insani içgüdüler ve merak duygusu ile ifade edilebilir. Başta gençler olmak üzere okuyucuların algılarını

olumsuz yönde etkilememesi için şiddet içerikli haberlerde, suça kahramanlık unsurlarının atfedilmemesine dikkat edilmelidir. Bu kapsamda, şiddet içerikli haberlerin ele alınmasında ortak bir yaklaşım oluşturulması; şiddetin okuyucunun dünyayı algılama, olaylara tepki gösterme, öykünme, özdeşim kurma gibi olası olumsuz etkilerinden uzak tutulması için konunun profesyonelleriyle tartışma ortamı yaratmak faydalı görülmüştür.

Karar verici pozisyonundaki profesyonel gazetecilerin bir yandan medyanın, özel olarak ise yazılı basının şiddet haberlerinin yazımına ve sunumuna ilişkin görüşleri, medyada tüm diğer mecralardan daha kurallı bir sistemi işaret etmektedir. Geçmiş yıllarda yaşanan ihlaller mesleki etik ve öz denetim ilkeleri çerçevesinde karşılık bulmuştur.

Nitekim bu çalışma kapsamında 15 ulusal gazeteden gazetecilerle iletişime geçilmesine karşın, sadece altısı mesleki bir tartışma ortamı oluşturmayı amaçlayan bu çalışmaya katılma iradesi göstermiştir. Yine de bu sonuç yazılı basın adına özdenetim mekanizmasının işlediğinin göstergesi olarak kabul edilebilir.

Çalışmaya katılan gazeteciler 3. Sayfa haberciliğini Türk basınında genel geçer, kolay vazgeçilmeyecek bir alışkanlık olarak tanımlamaktadır. Medyanın ekonomi politiği bugün gazetelerin daha az gazeteciyle ve ağırlıklı olarak haber ajanslardan gelen haberlerle masa başında oluşturulduğu bir yapıyı ortaya koymaktadır. Bu yapı içerisinde şiddet oldukça kullanışlı bir içerik olarak ifade edilebilir. Dolayısıyla şiddet içerikli haberlerin toplum nezdinde farkındalık yaratma amacına hizmet etmesi için hangi alanlarda iyileştirilmelere gidilmesi gerektiğine odaklanmak gerekmektedir. İşin ilk adımı olarak, geleceğin basın çalışanları olacak muhabir adaylarının eğitilmesi gösterilebilir. Bu doğrultuda, haberde seçilecek kelime ve görsel materyalin çocuk ve gençler gibi hassas gruplarda yol açabileceği olumsuzlukların önüne geçilmesi amacıyla, üniversite düzeyinde mesleki yeterlilik kazandırılması katkı sağlayacaktır.

Diğer taraftan, çalışmaya katılan gazeteciler, medyada şiddet içeriği söz konusu olduğunda özellikle “gündüz kuşağı kadın programları”nın şiddeti normalleştirdiğine ve bu programların izlenme oranlarındaki şaşırtıcı yükselmeye dikkat çekmektedir. Göz önünde bulundurulması gerek bir başka sorun ise, medyanın zenginleşen mecraları arasında gazetelerin rekabet gücüdür. Nitekim, son dakika haberlere ulaşmadaki sayısız alternatif gazeteler açısından dezavantaj olarak ifade edilmektedir. Ancak her şeye rağmen gazeteler, sistemli bir yapıyla ürettiği haberlerle internet başta olmak üzere tüm diğer mecralar için haber kaynağı olma özelliğini de korumaktadır.

Gazetelerde yerleşik bir şiddet sayfası konumunda yazılı basında bir haber kategorisinin bulunduğu sayfa adıyla özdeştiği tek örnek olarak 3. Sayfa haberciliğinin mesleğin profesyonelleri tarafından tartışılması mesleki etik ve özdenetim ilkesinin korunduğunun da açık bir göstergesidir. Bu kapsamda yazılı basında şiddet haberlerine dair okur görüşlerine ilişkin bir araştırmanın konuya boyut kazandırabileceği göz önünde tutulabilir. Gazetecilerin

mesleklerini sürdürürken karşı karşıya oldukları ekonomi politik gerçekliğin göz önünde bulundurulması ve nasıl adımlar atılabileceği üzerinde çok boyutlu çalışmalara ve girişimlere de ihtiyaç olduğu açıktır.

Sonuç olarak, medyanın ekonomik sistem içerisinde varlığını sürdürmek zorunda olduğu göz önünde bulundurulduğunda; gazetelerin yaşadığı tiraj düşüşünün gazetecileri meslek etiği ile karşı karşıya getirecek durumlar yaşatması şaşırtıcı olmayacaktır. Ancak, şiddet içerikli haberlerin gündeme getirilmesinin toplumda oluşturduğu farkındalık ve yaptırım gücü hayati önem taşımaktadır. Gazeteciler sorumluluklarını bu çizgi üzerinde sürdürmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Nur Esra Atmaca: %100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: İstanbul Topkapı Üniversitesi Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan izin alınmıştır (Tarih: 28.07.2023, Toplantı No: 2023/08).

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma ile ilgili herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Nur Esra Atmaca: 100%

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: Ethics committee permission, dated 28.07.2023 and numbered 2023/08 was obtained by the Istanbul Topkapı University Academic Research and Publication Ethics Committee.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any institution or person related to the study.

Önerilen Atıf: Atmaca, N. E. (2023). Türk basınında yerleşik şiddet: 3. Sayfa haberine ilişkin bir tartışma. *Akademik Hassasiyetler*, 10(23), 684-706. <https://doi.org/10.58884/akademik-hassasiyetler.1342652>

Kaynakça

- Akşam. (2011, 16 Ekim). *50 soruda gazetecilik etiği*, <https://www.aksam.com.tr/pazar/50-soruda-gazetecilik-etigi--73551h/haber-73551>
- Anderson, C. A. & Dill, K. E. (2000). Video games and aggressive thoughts, feelings, and behavior in the laboratory and in life, *Journal of Personality and Social Psychology*. 78 (4), 772-790. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.78.4.772>
- Atmaca, N. E. (2019). *Gazeteciliğin dönüşümü ve Türkiye'nin basın profili*. Libra Kitap.

- Baker, J. N. (1943). The press and crime, *Journal of Criminal Law and Criminology* (1931-1951), 33 (6), 463-467.
- BBC News Türkçe. (2017, 15 Eylül). *Mavi Balina oyunundan kurtulanlar anlatıyor: 'Sanal ölüm tuzağı'*. <https://www.bbc.com/turkce/41281200>
- Bushman, B. & J., Anderson C. A. (2009). Comfortably numb desensitizing effects of violent media on helping others, *Psychological Science*, 20 (3), 273-277. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2009.02287.x>
- Chiricos, T., Eschholz, S. & Gertz, M. (1997). News and fear of crime: toward an identification of audience effects. *Social Problems*, 44 (3), 342-357. <https://doi.org/10.1525/sp.1997.44.3.03x0119o>
- Cumhuriyet. (2011, 7 Ekim) *Basın Konseyi o sürmanşet için işlem başlattı*. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/basin-konseyi-o-surmanset-icin-islem-baslatti-288280>
- Euronews. (2022, 26 Temmuz). *Türkiye'de gazetelerin günlük tiraj toplamı 2 milyonun altına indi: 5 yılda yüzde 45 düşüş*. <https://tr.euronews.com/2022/07/26/turkiyede-gazetelerin-gunluk-tiraj-toplami-2-milyonun-altina-indi-5-yilda-yuzde-45-dusus>
- Gentile, D. A. & Anderson C. A. (2003). Violent video games: the newest media violence hazard, D. A. Gentile (Ed.), *Media Violence and Children* içinde (s. 133-134), Praeger.
- Girgin, A. (2014). *Gazeteciliğin temel ilkeleri*. 2 Şubat 2022 tarihinde https://www.academia.edu/36301497/Gazeteciligin_temel_ilkeleri adresinden edinilmiştir.
- Halloran, J. (1978). Mass communication: symptom or cause of violence? *International Social Science Journal*. XXX, (4), 816-833, UNESCO.
- Han, B. (2017). *Şiddetin topolojisi*, (Çev. S. Fischer Foundation). (2. Baskı). Metis.
- İnuğur, M. N. (1992). *Türk basın tarihi (1919-1989)*. Erdini.
- İspirli, M. (2000). *Medya gerçeği ve haberciler*. Akçağ.
- Keane, J. (2010). *Şiddet ve demokrasi*. (Çev. Meral Üst). İmge.
- Kurtdaş, M. Ç. (2018). Jean Baudrillard'ın simülasyon kuramında kitle iletişim araçları ve toplumsalın sonu. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2012-2023. <https://doi.org/10.17218/hititsosbil.408137>
- Lindsay, J. J., Dill-Shackleford, K. E., Anderson, K. B. & Bartholow, B. D. (2014). The proliferation of media violence and its economic underpinnings. D. A. Gentile (Ed.), (2nd. Edition) *Media violence and children: A complete guide for parents and professionals* içinde, (s.1-44). Praeger.
- Medyadar. (2012, 25 Eylül). Habertürk'ün provokatif manşetine Basın konseyinden kınama.

https://www.medyatava.com/haber/haberturkun-provokatif-mansetine-basin-konseyninden-kinama_69361

Özer, Ö. (2017). Medyada şiddet kullanımı: şiddet ekonomisi, medyanın ideolojik şiddeti ve yetiştirme kuramı açısından değerlendirme. *Marmara İletişim Dergisi* (27), 1-19. <https://doi:10.17829/midr.20172729519>

Özer, Ö. (2005). Yetiştirme kuramının eleştiriler bağlamında değerlendirilmesi: televizyonun rezonans etkisine dair bir araştırma, *Kültür ve İletişim*, 8 (1), 127-162.

Suat, M. (2019, 25 Kasım). Fatih Altaylı'dan 'bıçaklı manşet' yorumu: bugün yapar mıydım, bilemiyorum. *Journno*. <https://journno.com.tr/fatih-altayli-haberturk-bicak-manset>

The Guardian (2019, April 12). *Daily Star covers up its page 3 girls, signalling end of tabloid tradition*.

<https://www.theguardian.com/media/2019/apr/12/daily-star-covers-up-its-page-3-girls-signalling-end-of-tabloid-tradition>

Topuz, H. (2003). *Türk basın tarihi*. Remzi Kitapevi.

Trend, D. (2008). *Medyada şiddet efsanesi*. (Çev. Gül Bostancı). YKY.

Yaylagül, L. (2013). *Kitle iletişim kuramları*. (5. Baskı). Dipnot Yayınları.

Extended Abstract

Formerly known as mass communication tools, the approximately 300-year history of the structure that evolved into media with its diversification over time makes it impossible to separate from the history of societies, leading to the conclusion that the framework should be broadened in the relationship between media, violence, and society. While the dynamics of media and society progress simultaneously and intertwined in the historical process, this study focuses specifically on violence news in print media.

Violent news such as police, judiciary, murder, accident have been published in the daily newspapers in Türkiye on the third page for many years. As a result, the third page in newspapers has become a dedicated section for violence news, as the only example where a news category is synonymous with the page name. Despite this feature, no academic study has been conducted to date that deals with the subject in this context.

Ultimately, newspapers are industrial products, and it is inevitable for them to use methods to attract their consumers. Therefore, how violence news is presented in print media and how journalists criticize the media's approach to violence are important. The debate over whether the media encourages people to commit crimes is one of the issues discussed. However, it is necessary to say that within the framework of the self-regulation principle of professional ethics in print media, the internal ethical discussions are more effective than external comments. Perhaps the most striking example of this

situation is the news of a femicide published on October 7, 2011, by the Habertürk newspaper, where the photo was published without blurring the face of the victim. In the news photograph given by the newspaper from the headline, Şefika Etik can be seen with a knife stuck in her back. This use of the photograph was criticized by journalists and condemned by the Press Council for violating the Press Code of Ethics.

It is crucial for professional journalists to fulfill their professional responsibilities to society within the framework of the Press Code of Ethics. Studies on violence news in print media are seen to be mainly based on news texts. Field studies on the impact of news on readers are limited. In this study, third-page journalism, which is a settled area of violence in print media, is examined through the evaluations of professional journalists on both news selection and media and violence phenomenon.

Editors-in-chief and news directors from 15 national newspapers were invited via telephone and e-mail to participate in the study. Within this scope, editors-in-chief and news directors of Akşam, Hürriyet, Posta, Türkiye, Takvim, and Yeni Birlik newspapers responded positively and agreed to participate. The answers given by the participants to the structured questions by e-mail were added to the study. Thus, the presentation of violence news in print media was examined by the journalists themselves. The nine questions created are as follows:

1. How do you select news on the third page?
2. Do you think that the purpose of language choice and presentation in writing violent news is to increase interest?
3. Is there any filtering in terms of word selection when describing violence in news?
4. It has been a long-standing practice in Turkish media to present violent news primarily on a single page. What is your personal opinion on the practice of having a third page?
5. What is the reason and purpose behind collecting violent news on a single page?
6. Do you think that the use of a third page has a negative impact on readers' perception of the world?
7. Do you think that there is a similarity in the presentation of violent news in Turkish print media?
8. Are there any ethical considerations that are being ignored in the writing of violent news and the use of accompanying photos?
9. Until recently, almost all newspapers had violent content on the third page, but today we see that some newspapers are creating their third pages with different contents such as entertainment, agriculture, culture and art, rather than violence. Do you think that there is a general trend towards abandoning third-page journalism in the future?

In this respect, the answers to the questions of professional journalists will be presented under two headings: Preparation of Third Page Contents and

the Opinions of Journalists on the News of Violence in the Written Media. The journalists participating in the study define third-page journalism as a generally accepted and not easily abandoned habit in Turkish media. The political economy of the media reveals a structure where newspapers are created with fewer journalists and mainly news agency news. In this structure, violence can be expressed as a highly convenient content. Therefore, it is necessary to focus on which areas need improvement to serve the purpose of creating awareness in society regarding violent content.

On the other hand, the journalists participating in the study draw attention to the fact that especially the "daytime women's programs" normalize violence when it comes to the content of violence in the media, and the surprising increase in the viewing rates of these programs. Another problem that needs to be taken into account is the competitiveness of newspapers among the enriching media environment. As a matter of fact, it is expressed as a disadvantage for numerous alternative newspapers in reaching breaking news. However, despite everything, newspapers maintain their feature of being a news source for all other media, especially the internet, with the news they produce with a systematic structure.

Considering that the media has to maintain its existence in the economic system, it is unsurprising that circulation concerns can lead to ethical dilemmas for journalists. However, the awareness and sanction power created by bringing violent news to the agenda is of vital importance. Journalists navigate these challenges by carefully balancing their responsibilities.